

## عنوان مقاله:

تحلیل فضایی تاثیرات تمرکزگرایی در شکل گیری نابرابری های فضایی - سرزمینی در ایران

## محل انتشار:

فصلنامه جغرافیای سیاسی، دوره 1، شماره 4 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

## نویسنده:

علی ولیقلی زاده - استادیار جغرافیای سیاسی دانشگاه مراغه، مراغه، ایران

## خلاصه مقاله:

فضای جغرافیایی ایران، علی رغم تنوع جغرافیایی - انسانی و وسعت زیاد آن، در قالب ساختار سیاسی - اداری بسیط و متمرکز اداره می شود. باین حال، ساختار سیاسی اداری بسیط (ازلحاظ نظری) مطلوب کشورهایی به شمار می رود که از یک ملت همگون تشکیل شده و از تکثیر و تفاوت های فضایی (جغرافیایی - انسانی) کمتری برخوردار هستند. وانگهی، دستیابی به توسعه پایدار در صدر اهداف و برنامه های هر دولتی قرار دارد و توسعه یافتگی در مفهوم رایج آن بایستی شامل توسعه برابر و نسبی فضای سرزمینی در همه ابعاد اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی باشد؛ در همین خصوص، تجربه نشان می دهد استفاده از ساختار سیاسی اداری بسیط و متمرکز به عنوان مکانیسم اجرایی کشور در بعد جغرافیایی و مدیریت سیاسی فضا باعث شکل گیری جغرافیاهای نابرابر قدرت (تخلیه فرصت ها و ابزارهای قدرت از پیرامون - به ویژه نواحی قومی و تمرکز آنها در کانون های قدرت) می شود که این امر به وضوح در توپوگرافی توسعه یافتگی فضای جغرافیایی ایران، هم در مقیاس ملی و هم در مقیاس منطقه ای و محلی دیده می شود. در مجموع، با توجه به نتایج این پژوهش، منشا بسیاری از مشکلات فضایی در ایران را بایستی در ذات و ماهیت این ساختار جستجو کرد. به گونه ای که ساختار مذکور را می توان بیماری دردناک و بزرگ ترین معضل ساختار فضایی و فرایند سازماندهی فضایی (سیاسی - اقتصادی فرهنگی) در ایران تلقی نمود. بنابراین، با توجه به وجود ساختار سیاسی اداری متمرکز در ایران که در آن به تفاوت های انسانی و اکولوژیک چندان توجهی نمی شود؛ این سوال مطرح می شود که آیا در قالب ساختار سیاسی بسیط می توان از توسعه معقول و برابر در نواحی مختلف جغرافیایی - انسانی برخوردار شد، یا اینکه وجود ساختار سیاسی بسیط و متمرکز در کشوری مثل ایران با خصیصه های اکولوژیک و جغرافیایی متنوع می توان به نابرابری فضایی بیانجامد.

## کلمات کلیدی:

تمرکزگرایی، ساختار بسیط، ایران، نابرابری فضایی

## لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/766006>

